

kvinnors arbete – i såväl det privata som det offentliga – långsiktigt påverkat deras hälsa. Boken har sin styrka i mångfalden hos de intervjuade kvinnorna, i deras olika bakgrunder och levnadsvillkor, och är ett viktigt bidrag framför allt till det socialmedicinska fältet. Tack vare strukturen är det lätt att gå tillbaka och använda boken som ett slags uppslagsverk – å andra sidan är det just strukturen som gör boken mer klinisk än nödvändigt för den som är ute efter en läsoplevelse.

Maja Bodin

Doktor i reproduktiv hälsa,
Malmö universitet

2

Klara Goedecke

"Other Guys Don't Hang Out Like This": Gendered Friendship Politics Among Swedish, Middle-Class Men
akad. avh.

Uppsala universitet, 2018

Vad är vänskap? Svaren på den frågan har varit många genom åren, men en återkommande tanke är att mäns och kvinnors vänskap skiljer sig åt. En slumpmässig sökning på nätet visar att kvinnlig vänskap förknippas med intimitet, närhet och öppenhet. Manlig vänskap beskrivs däremot som sorglig, anekdotisk, instrumentell och baserad på löst snack. Vidare sägs den vara fattig på djup och intimitet.

En som intresserat sig för just manlig vänskap är Klara Goedecke. I avhandlingen *"Other Guys Don't Hang Out Like This": Gendered Friendship Politics Among Swedish, Middle-Class Men* (2018) undersöker Goedecke vänskap genom intervjuer med 20 män. Som titeln antyder är vänskapens politiska dimension central i studien. Detta innebär att Goedecke fokuserar hur de intervjuade männen aktivt försöker bygga upp en vänskap som inte kan beskrivas som traditionellt manlig, utan som i likhet med förekommande synsätt på kvinnlig vänskap baseras på nära fysisk kontakt, intimitet och öppenhet. Vänskap kan i linje med detta ses som politisk på två sätt; som bidragande till social förändring (i enlighet med ett feministiskt projekt) och som diskursiv, det vill säga som stående under ständig omprövning.

Jag ska uppehålla mig vid vänskapens politiska dimension i denna recension, men vill kort nämna att avhandlingen även innefattar andra intressanta teman som inte enbart är fokuserade på det politiska. Här tänker jag på ett kapitel om vänskap som terapeutisk diskurs där intimitet är ett högt satt mål för vänskapen. Jag tänker också på ett kapitel där Goedecke diskuterar sin interaktion med de intervjuade. Författaren berättar om hur några av männen försökte ta kontroll över intervjusituationen, bland annat genom att ifrågasätta både intervjuteknik och teoretiska utgångspunkter. Här kom jag under läsningen att tänka i termer av "mansplaining", det vill säga att männen egentligen iscensatte traditionella könsstrukturer baserad på manlig dominans. Goedecke visar i detta kapitel på en fin reflexiv förmåga.

Vänskap som politiskt projekt är som sagt ett centralt tema i avhandlingen, och det avspeglas bland annat genom att intervjupersonerna tog avstånd från grabbig vänskap, och genom att de poängterade att de föredrog andra vänskapsformer. Det framgår att männen – som var insatta i genusperspektiv och feministisk teori – explicit strävade efter att vara anti-homofobiska och profeministiska, vilket i praktiken innebar att de uttryckte ambivalens gentemot traditionellt manliga intressen, såsom motorcyklar. Det innebar också att de ansträngde sig för att närma sig andra män på sätt som gick emot stereotypa föreställningar om hur män vanligtvis agerar. Ett intressant avsnitt på det temat är "touch as activism". Goedecke

skriver: "Touch was seen as politically important to discussions around laddishness and homophobia, and therefore it is not surprising that touch was sometimes seen as something that could be used strategically, in order to change the self as well as others." (170) Fysisk beröring betraktades således som en aktiv politisk handling, vilken männen använde för att omforma både sig själva och andra. Att krama män som inte var vana vid fysisk beröring från andra av samma kön, uppfattades som både underhållande och som en medvetandehöjande strategi i syfte att vidga heterosexuella mäns "comfort zone". Kramar användes också provokativt, baserat på ett uttryckt hat mot grabbighet. Här frågar sig Goedecke om denna form av provokativ beröring kan ses som en form av våld, men tror inte att de intervjuade skulle hålla med henne. De hade ju ett gott syfte med sina ansträngningar. Även om de inte som andra politiskt aktiva deltog i demonstrationer, skrev pamfletter, gick med i politiska partier eller engagerade sig i andra traditionella politiska aktiviteter, så ville de motverka, synliggöra och politisera (skadliga) förväntningar och praktiker som påverkade både dem själva och andra män. Männens politiska projekt fick också klassmässiga effekter genom att de direkt eller indirekt markerade gränser mot grabbiga arbetarklassmän.

Ett bestående intryck av intervjumaterialet – såsom det förmedlas av Goedecke – är att projektet "politisk vänskap" framstod som mer viktigt än den form av intim vänskap som männen eftersträvade. Detta ska dock inte ses som ett värde-

rande påstående från min sida, utan bara som ett konstaterande i linje med en av Goedeckes teoretiska utgångspunkter, att vänskap är något som formas och omformas diskursivt.

Klara Goedeckes avhandling representerar ett fint genomfört arbete. Det insamlade materialet svarar väl mot författarens ambition att studera manlig vänskap som politiskt projekt. Goedecke är en god analytiker och hon redogör ingående för sina analytiska strategier, vilket inte alltid är fallet i kvalitativa studier. Goedecke uppvisar dessutom en klagörande och kunskapshöjande reflexiv förmåga.

Om jag ska lyfta fram några mindre svagheter i avhandlingen så handlar det om Goedeckes förhållningssätt till teori. Hon skriver att hon har ett eklektiskt förhållningssätt, vilket jag egentligen tycker är en rimlig och många gånger berikande hållning. Det hade dock varit en fördel om författaren mer ingående hade diskuterat möjligheter och begränsningar med att kombinera ett relativt stort antal perspektiv och forskare.

Jag kan också tycka att Goedecke tar lite lätt på Raewyn Connells teori om hegemonisk maskulinitet. Även om Goedecke inte studerar maskulinitet specifikt, hade hon med stor sannolikhet haft nytta av Connells och Messerschmidts omarbetade teori om hegemonisk maskulinitet, där de till exempel betonar betydelsen av geografi vid studier av män och manlighet. Detta är något som Goedecke i högre grad hade kunnat fördjupa sig i, eftersom hennes intervjupersoner tycks representera något slags urban medelklass.

Avhandlingen hade möjligtvis också tjänat på andra metoder än bara intervjuer. Jag hade gärna velat veta mer om vänskap som "lived experience". När Goedecke exempelvis skriver om hur de intervjuade "acted" som vänner, inte bara talade om vänskap, hade säkerligen någon form av medföljande observationer kunnat bidra med intressant kunskap. Vad människor säger stämmer inte alltid överens med vad de gör i praktiken.

Trots dessa invändningar vill jag rekommendera Klara Goedeckes avhandling. Den är läsvärd, inte minst tack vare författarens analytiska förmåga och känsla för nyanser.

Bo Nilsson

Professor i etnologi vid Umeå universitet